

УДК 504.06

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

О.О. Демиденко, к.т.н.

*Державне підприємство «Український науково-дослідний і
навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості»
Національний орган стандартизації, м. Київ, України*

Ключові слова: еколого-орієнтованість, система, управління, інновації.

Стрімке зростання економіки багатьох країн світу та України, в тому числі, безумовно, надає все більшого навантаження на навколишнє природне середовище, знижує якість основних природних середовищ – повітря, води, земельних ресурсів. Основними цілями інноваційного розвитку є створення принципово нових матеріалів, найсучасніших технологій, націлених на створення унікальних продуктів. Однак, такі продукти в процесі їх експлуатації та утилізації, а також сам інноваційний процес, в рамках якого здійснюються фундаментальні та прикладні дослідження, проектування, масове виробництво таких продуктів, інколи мають невідомі та/або апріорі небезпечні характеристики, що визначають екологічні ризики інновацій та інноваційних процесів для навколишнього природного середовища та здоров'я людини. Для забезпечення сталого розвитку, що не руйнує природню основу та приводить до безперервного зростання інноваційної економіки, необхідне стимулювання еколого-орієнтованої діяльності підприємств. У той час як «екологічні результати» на «вході» і на «виході» виробничої системи (зниження обсягу споживаних ресурсів, зниження викидів забруднюючих речовин, виробництво екологічної продукції і т.п.) можна отримати за умови, якщо всі процеси у внутрішньому середовищі підприємства екологізовані – для цього потрібно постановка та реалізація екологічних цілей за всіма видами діяльності підприємства.

Основною тенденцією на сьогоднішній день є те, що еколого-орієнтована діяльність підприємства розглядається в більшій мірі стосовно здійснення виробничого процесу, використання природоохоронної техніки, створення екологічної продукції. Але ж головні екологічні цілі, такі як, зниження споживання будь-яких ресурсів, які в кінцевому результаті приведуть до зниження споживання первинного природного ресурсу і зниження забруднення навколишнього природного середовища, максимально можуть бути реалізовані, лише тоді, коли данні цілі будуть досягнуті при здійсненні всіх видів діяльності. Впровадження маловідходної, екологічної технології на підприємстві не дасть настільки повного екологічного ефекту, якщо водночас не будуть досягатися конкретні екологічні цілі в інших напрямках. Наприклад, не будуть реалізовуватися такі найважливіші цілі, як теплозбереження,

енергозбереження, водозбереження в інфраструктурі підприємства, або не буде реалізована оптимальна схема вантажоперевезень в логістиці, спрямована на економію палива та зниження забруднення навколишнього, або не проведений маркетинговий аналіз ринку вторинних ресурсів та інше [1].

Еколого-орієнтована діяльність підприємства повинна охоплювати всі сфери його діяльності: виробничу, планову, маркетингову, організаційну, управлінську, логістичну та ін. Крім того, важливо досягнення конкретних екологічних цілей за всіма видами діяльності підприємства. Аналіз видів діяльності підприємства, з урахуванням функцій, які виконуються кожного виду діяльності, дозволить сформулювати конкретну екологічні цілі, які повинні досягатися при здійсненні кожного виду діяльності підприємства з метою підвищення рівня його еколого-орієнтованості. Що стосується кожної цілі запропоновано можливі способи їх досягнення.

Аналіз діяльності підприємства, заснований на оцінці еколого-орієнтованої діяльності підприємства, дозволить оцінити можливість отримання сертифікатів на відповідність вимогам ДСТУ ISO 14001:2015. Однак, стандарти ці є добровільними, і не всі українські підприємства мають вихід на міжнародний ринок. Але і для українських підприємств, що навіть не мають вихід на міжнародний ринок, величезне значення має конкуренція на внутрішньому ринку, де все більше значення набуває еколого-орієнтований бізнес, спрямований на збереження сприятливого навколишнього природного середовища, економію природних ресурсів виконання нових, більш жорстких вимог українського екологічного законодавства. Саме тому, українські підприємства повинні сконцентрувати зусилля щодо створення умов ефективної системи управління охороною довкілля та економії природних ресурсів, що в кінцевому результаті буде сприяти еколого-орієнтованого іміджу підприємства в умовах конкурентного середовища. Еколого-орієнтована діяльність підприємства повинна бути спрямована на досягнення конкретних екологічних цілей у всіх видах діяльності підприємства [2].

Підводячи підсумок, важливо прийти до розуміння, що еколого-орієнтованість кожного виду діяльності підприємства буде залежати від повноти досягнення поставлених екологічних цілей та ефективності обраних способів їх досягнення.

Список використаних джерел

1. Burlutski S. The «resources curse» and special features of the economic growth in Ukraine / S. Burlutski, Sv. Burlutski // Journal of Life Economics. Istanbul. Vol.2. Issue 1.-2015. –P.21-26
2. Андрейцев В. І. Екологічне право і законодавство суверенної України : проблеми реалізації державної екологічної політики : монографія / В. І. Андрейцев. – Д.: НГУ, 2011. – 373 с.